

Оқылым 1. Мәтінді мәнерлеп оқыңыз. Мағынасын түсініңіз.

ОТБАСЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ

Отбасы құндылығы — адамның өмірінде ерекше маңызға ие болатын, ішкі үйлесімділік пен рухани дамуды қамтамасыз ететін құндылықтар жиынтығы. Отбасы, адам үшін өмірдің негізі, тұрақтылықтың, сүйіспеншіліктің және қолдаудың символы болып табылады.

Отбасының құндылықтары бірнеше негізгі аспектілерді қамтиды:

1. Сүйіспеншілік пен қамқорлық: Отбасында әрбір мүше бір-біріне деген сүйіспеншілік пен қамқорлық танытып, қиын кезеңдерде қолдау көрсетеді. Бұл құндылық адамды рухани жағынан байытатын және өмірді жақсы көруге мүмкіндік беретін маңызды фактор.
2. Құрмет және түсіністік: Отбасындағы әрбір адам бір-бірін құрметтеп, өзара түсіністікпен қатынасады. Отбасылық қарым-қатынастардағы құрмет отбасының тұрақты және үйлесімді болуына ықпал етеді.
2. Зәдеп пен тәртіп: Отбасында әдептілік пен тәртіп сақтау маңызды. Бұл отбасының мүшелерінің бір-біріне деген жауапкершілігін арттырып, олардың қоғамдастықта үйлесімді болуына көмектеседі.

4. Бірлік және ынтымақтастық: Отбасы — бірлік пен ынтымақтың негізі. Қиындықтарға бірге төтеп беру, отбасының мүдделерін қорғау және бірлесе жұмыс жасау құндылығы отбасы мүшелерінің арасындағы қарым-қатынасты нығайтады.

5. Білім беру және тәрбие: Отбасы баланың алғашқы тәрбие алу орны болып табылады. Құндылықтарды, мораль мен әдептілікті үйрету отбасылық міндеттердің маңызды бөлігі болып табылады.

Отбасының құндылығы қоғамда адамгершілік нормаларының сақталуына және әрбір адамның өз орнын табуына ықпал етеді. Отбасында қалыптасқан дұрыс құндылықтар баланың дұрыс тәрбие алуы мен оның болашақтағы өміріне оң әсер етуі мүмкін.

Оқылым 2. Мәтінді мәнерлеп оқыңыз, мазмұндаңыз.

ҚАМҚОРЛЫҚ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Қамқорлық — бұл адамның басқа адамдарға немесе жақындарына деген жауапкершілігі мен сүйіспеншілігін көрсететін әрекет. Ол отбасы мүшелеріне, достарға немесе жалпы қоғамға деген ықылас пен шынайы ниетті білдіреді. Қамқорлық ережелері адамның рухани және әлеуметтік денсаулығын сақтауға көмектеседі, сондай-ақ жақсы қарым-қатынастар орнатуға ықпал етеді.

Қамқорлықтың негізгі ережелері:

1. Құрмет көрсету. Қамқорлық тек іс-әрекетпен ғана емес, сонымен қатар сөзбен де болуы керек. Адамның пікірін тыңдау, оның ойларын құрметтеу, оның сезімдерін ескеру — бұл қамқорлықтың маңызды бөлігі.
2. Шынайылық пен адалдық. Қамқорлық тек сыртқы көрініс емес, ішкі шынайылықпен байланысты. Егер қамқорлық шынайы болса, ол адамға терең әсер етеді. Әрбір әрекет пен сөз адал болуы қажет.
3. Көмек көрсету және қолдау. Қиын кезеңдерде қолдау көрсету, көмектесу — қамқорлықтың маңызды белгісі. Мұндай көмектің тек физикалық немесе қаржылық емес, эмоционалдық қолдау болуы да маңызды. Әрбір адамның жеке қажеттіліктеріне назар аудару қажет.

4. Сабырлы болу. Қамқорлық көрсету кезінде сабырлы болу өте маңызды. Әр адамның өз мәселелері мен қиындықтары болады, сондықтан тез арада шешім қабылдамай, сабырлы түрде тыңдау керек.

5. Шыдамдылық көрсету. Қамқорлық көрсеткен кезде адамға уақыт беру және оның үдерістерін құрметтеу керек. Әр адам өзінің қиыншылықтарымен күресіп жатқанда шыдамдылық өте маңызды.

6. Жауапкершілік пен міндеттілік. Қамқорлық тек эмоционалды емес, сондай-ақ практикалық тұрғыдан да жауапкершілікті талап етеді. Адам өз іс-әрекеттеріне жауапкершілікпен қарап, жақынына қажет кезде көмектесуі тиіс.

7. Жақындық пен сезімталдық. Қамқорлық көрсетуде жақындық маңызды. Жақын адамға көңіл бөлу, оның сезімдеріне сезімтал болу, оған шынайы қамқорлық таныту — бұл ережелердің негізгі бөлігі.

8. Қолдау көрсету және ынталандыру. Қамқорлық адамның күш-жігерін бағалап, оны жаңа жетістіктерге ынталандыруды да қамтиды. Мұндай ынталандыру адамның өзін жақсы сезінуіне, өзін дамытқысы келуіне әсер етеді.

9. Шектен тыс болмау. Қамқорлықты көрсету кезінде шектен тыс асырып жібермеу керек. Адамның жеке кеңістігін, еркіндігін құрметтеу маңызды. Қажет кезде ғана көмек көрсету, бірақ адамның өміріне қатты араласпау керек.

10. Жақсы тілектер мен ақыл-кеңестер. Қамқорлық тек физикалық немесе эмоциялық көмекпен шектелмей, жақын адамға жақсы тілектер айтып, оның болашағына сенім арту, қажетті ақыл-кеңестермен бөлісу арқылы да көрініс табады.

Қамқорлық ережелері адамды ғана емес, тұтас қоғамды да жақсартуға көмектеседі. Ол өзара сенімді нығайтып, адамдардың бір-біріне деген сүйіспеншілігін арттырады.

Оқылым 3. Мәтінді мәнерлеп оқыңыз, мазмұндаңыз.

ОТБАСЫН НЕШЕ ЖАСТА ҚҰРУ КЕРЕК?

Отбасын құру үшін нақты бір жас белгілеу қиын, өйткені бұл әр адамның жеке өмірлік жағдайына, мақсаттарына және дайындық деңгейіне байланысты. Алайда, жалпы айтқанда, отбасы құруға дайын болу үшін бірнеше маңызды факторларды ескеру керек:

1. Эмоционалды және психологиялық дайындық. Отбасы құру үлкен жауапкершілікті талап етеді. Бұл тек бірге тұру емес, бір-біріне қолдау көрсету, қиындықтармен бөлісу және өзара құрметпен қарым-қатынас жасау дегенді білдіреді. Адам осы жауапкершілікті сезініп, біреуге қамқорлық көрсетуге дайын болуы керек.

2. Қаржылық жағдай. Отбасы құрған кезде, әсіресе балаларды тәрбиелеу және тұрмыстық жағдайды қамтамасыз ету үшін қаржылық тұрақтылық маңызды. Өзіңізді және отбасы мүшелеріңізді материалдық тұрғыдан қамтамасыз етуге дайын болуыңыз керек.

3. Білім мен мамандық. Білім мен кәсіпті дамыту да маңызды. Өзіңізді маман ретінде қалыптастырып, еңбек нарығында өз орныңызды табу отбасы құруға қажетті дайындықтың бірі болып табылады.

4. Өмірлік көзқарас пен құндылықтар. Отбасы құруға дайын болу үшін өмірлік құндылықтар мен мақсаттар туралы анық түсінік болуы керек. Сіз қандай отбасы құруды армандайсыз? Оған қандай құндылықтарды енгізу маңызды? Өзара түсіністік пен құрметке негізделген отбасылық өмір құруға дайын болуыңыз қажет.

5. Жастық кезеңнің әсері. Көптеген мәдениеттерде 20-30 жас аралығы отбасы құру үшін ең қолайлы кезең ретінде қарастырылады, өйткені бұл уақытта адам көбіне өзінің жеке өміріне, кәсіби мансабына және қаржылық жағдайына көңіл бөліп, отбасылық өмірге дайын болады.